

NEGUKO BI ESKALADA ERRAZ

LARRUNARRIKO HEGO-MENDEBALDEKO HORMAN

TEXTO Y FOTOS

Xabi Mujika "Smirny"

Batzuetan erizaina, zorbaitan diadista eta noizean behin eskalatzaia eta mendian korrika egitea gustuko duen mendizalea. Ipurberria, ohiko bidetaktikihesi eta Euzko Herriko mendietara ezohiko bidetaktikak aukitzen saiatzen dena, Aralar eta Aizkorriko bazoiz ere. Hala ere, auzera duen bakoitzean Pirinioetara ihos egiten du bertako mendiei hita egiteko.

Larrunari elurretan

Neguk elurra noiz ekarriko duen irrikan egoten gara, nahiz eta klima aldaketaren eraginez fenomeno meteorologiko hau geroz eta ezohikoago bihurtzen ari den. Hau dela eta, zuri izen egun bakanetan, etxe ondoko mendiak trineo, eski, erraketa, piolet eta kranpoiekin armaturiko mendizale hordez betetzen dira. Gu ez gara salbuespen izaten noski eta Aralar eta Aizkorriko mendi elurtuetatik iristen zaizkigun lamien doinuei ezin izaten diegu ezetzirik esan.

Larrunarriko negu giroan eskalatu nahi dutenek hego-mendebaldeko hormara "kondenatuak" daude, ipar-horma ilun eta hotzean eskalatzea urte osoan debekatuta dagoelako. Hala ere, Larrunarriko hego-mendebaldeko horma jolastoki ederra da negu giroan piolet eta kranpoiekin jolasteko, horren adibiderik garbiena Mikel Saez de Urabain ordiziar alpinistaren "non stop eskalada" blogean azalduzko zailtasuneko bidetaktikak, Eskoziako Ben Nevis mendia gogorazten dizkigutenak. Zailtasuneko bidetaktikak aparte, sasi-eskalatzaileak garenok badugu gure jolastokia ere, Erlabiltzeko Punta eta Larrunarriko gailurren arteko horman batez ere. Hemengo bidetaktikak, oro har, ez dira hain ber-

tikalak baina bai nahikoak alpinista izan nahiaren gogoa asetzeko.

Horma honen orientazioa eta Larrunarriko duen altueragatik elurrak ez du asko behar izaten baldintza onetan egoteko, baina arrazoi beragatik baldintza on hauek ez dute denbora luzean irauten. Honegatik, horma honetan eskalatu nahi bada botatako elurteak ongi aprobekatu behariko ditugu.

Larrunarriko hego-mendebaldeko horma jolastoki ederra da negu giroan piolet eta kranpoiekin jolasteko

Artikulu honetan bi bideren berri emango dizuet, teknikoki zailak ez direnak baina goiz-pasa entretenigarri bat pasara-ziko digutenak. Bide hauetara modurik erraz eta azkarrena Lamunarrira doan "Tximista" bidea igotzen hasi (elurra dagoenean arrasto ona irekita izaten duena) eta bideak eskuinera (igoeraren noranzkoan) hartzen duen tokian ezkerreara zeharkaldi horizontal bat egitea da.

Artikulu honetako bideak Erlabiltzeko puntan amaitzen dira. Larrunarriko gailurrera iritsi nahi badugu ipar-mendebaldeko gandorretik jarraitu beharko dugu, elurra duenean arreta mantentzea eskatuko diguna. Teknikoki ez da tarte zaila (II/III) baina ohikoa da haizeak pilotutako elur bigunaz estalita egotea. Larrunarriko gailurraren azpian dagoen mendi-lepo estura iritsitakoan, ipar-hormara pasatu eta azken metroak bertatik igoko ditugu, elurra bigunagoa egoten bada ere eskalada segurua goga delako.

Marcel Proust idazle frantziarrak zera esan zuen behin: "Aurkituntzaren benetako ekintza ez da lur berriak aurkitzea iritetea, lur zaharra begi berriekin ikusten ikastea baizik". Ziur naiz Euskal Herria zipriztintzen duten beste mendietan ere mota honetako eskalada interesgarriak norik eskalatu zain egongo direla. Mendi zaharrak begi berriekin ikusteak besterik ez dugu behar eskalada hauek aurkitzeko.

"ARRASTRAKULOS" KANALA, 200 m, PD+/ M3/ III-

"Arrastrakulos", hego-mendebaldeko horman dagoen monolito erraldoi baten ezkerrean dagoen kanal tentea da, udan herkaitz-eskalada bideetatik jaisteko erabili izan dena. Kanal honetan aurkitzen diren irtengunesak belar eta lurrez estalita daudenez, elurra dutenean pioletekin traxzioa egitea errazten dute. Hau dela eta, kanal hau izan daiteke Larrunarriko neguko eskaladan hasteko aukerarik aproposena.

Kanala 40 gradu inguruko maila igotzen hasten da eta metroak irabazten goazen heinean maila gora doa, 55 gradu ingurura iritsiz. Orduan kanalak duen lehen irtengunerekin topo egingo dugu, 2 metro eta 65 gradu ingurukoa. Irtengune hau eskalatu ondoren berehala dator kanalak duen bigarren irtengunea, aurrekoa baino luzeagoa baina zailtasun eta maila beretsukoa. Bigarren irtengunea eskalatuta, kanalak maila zertxobat gaitzen du, amaieran dagoen horma bertikalera hurbilduz. Horma eskalatzeko pasagunerik errazena eskuinean (igoeraren noranzkoan) dagoenez, bertara zuzendu eta 4-5 metro inguruko irtengune tente bat eskalatu dugu (M3/III-). Irtengune hau eskalatzeko ez da derrigorrezkoa, eskuinetik erdi-oinez saihestu daitekeelako.

"Arrastrakulos", hego-mendebaldeko horman dagoen monolito erraldoi baten ezkerrean dagoen kanal tentea da

"Arrastrakulos" kanala

Hirugarren irtengunea eskalatuta, Lamunarriko hego-mendebaldeko hormak herkaitz-plaka eta belarrez tartekatuz osatzen duen anfiteatro boida izango dugu parez-pare, Erlabiltzeko puntara iristeko aukerak biderkatuz. Egokiena zuzen eskalatzeko jarraitzea da, hau da, anfiteatroaren ezkerretik. Tarte honetan eskalada mistoa de nagusitzen dena eta leku batean baino ge-

Arrastrakulosen lehen irtengunea

Erlabeltzeko Punta eta atzean Larrunari

Arastarakulos kanalara iristeko zeharkaldian

hiagoan piolet eta kranpoien puntak harkaitz-plakek dituzten zimurdura, arrail eta zulo txikietan sartu behar ko ditugu. Eskaladak zailtasun handirik ez dauka (M2, IV/III) eta harkaitza trinkoa eta paregabea da. Hain guthie z bada, bertikaltasun sententziorik ez dago. Horrek inklinazioa gaitz eserekin batera Erlabeltzeko puntako gurutzea agertuko zaigu ongi etorria emanaz.

EZKER BARIANTEA

"Arastarakulos" kanalak ezkerrean badu bariante bat, zertxobait zailagoa dena. Bariante hau eskalatu nahi badugu, "Arastarakulos" igotzen hasi eta, lehenengo irtengunera iritsi aurretik ezkerrean doan adarra igotzen hasi behar ko dugu. Berehala 60 gradu eta 4-5 metro inguru dituen irtengune bat topatuko dugu, azpian belar eta lurra duenez pioletekin trakzioa egiteko aukera handiak dituen. Lehen irtengune hau eskalatuta berehala topatuko dugu bigarren irtengune bat, 3-4 metro eta 65° inguruko maldia duena. Irtengune honetan harkaitz-plaka tente bat topatuko dugu, bertan dau den zimurdurek piolet eta kranpoien puntak jartzeko aukera emango digute. Bigarren irtengunea eskalatuta, maldia 50-55 gradu artean mantentzen da, goiko hormarekin topo egin arte. "Arastarakulos" kanalera pasatu nahi badugu arreta handia eskatuko digun zeharkaldi horizontal eta delikatu bat egin behar ko dugu. Hain delikatua ez den beste aukera bat horma ezkerretik saihestea da, ezker aldera doan erlaitz bat jarraituz, neguan 55 gradu inguruko maldia izaten duena.

ERLABELTZEKO PUNTAREN ESKUIN KANALA, 200 m, PD+/M2+/III-

"Eskuin kanala", ipar-mendebaldeko hormaren monolito erraldoiaren eskuinean dagoen kanalari deitzen diogu. Eta "deitzen diogu" diot ez dugulako inon topatu kanal honen berezko izenik. Kanal honek "Y" erraldoi baten itxura dauka, bi iteera ezberdin eskalatzeko aukera emanaz. Artikulu honetan bi iteera azalduko ditudan arren, ohikoena (baita ederrena ere bai) ezker adarretik doana eskalatzea izaten da, elurak bertan denbora luze egoan irauten duelako. "Arastarakulos" kanalarekin alderatuta, kanal honetan misto erara gehiago eskalatu ko dugu, bertan aurkituko ditugun irtenguneak harkaitz-plakez osatuta daudelako.

Eskuin kanala igotzen hasten garenean berehala 2 metro inguruko eta M2/II zailtasuneko irtengune bat topatuko dugu. Irtengune hau eskalatuta maldia 40-45 gradu inguruan mantentzen da, bigarren irtengune batekin topo egin arte. Bigarren irtengunea berez ez da irtengune bat, eta eskilara baten moduan, irtengune edo koska txiki eta ezberdinez osatuta dago. Lehenengoa baino zertxobait tentesgoa (M2/II-) eta mehartuagoa bada ere, piolet eta kranpoiek segurtasunez sartzeko lekuak ditu. Bigarren irtengunea eskalatuta, maldia 50 gradu inguruan mantentzen da kanalaren hiruga-

Bigarren irtengunera iristen

ren irtengunera arte. Hirugarren irtengunea bigarrenaren estilokoa da, M2/TI+ zailtasunaren baitan dagoena, baina motzagoa da, 3-4 metro ingurukoa. Irtengune hau eskalatuta, kanalaren amaierara iritsiko gara, Larrunamiriko hego-mendealdeko hormak harkaitz-plaka eta belar ez tartekatutako anfiteatro txikiaren oinera hain zuzen ere.

Anfiteatroaren eskuinean dagoen ezproi nabarmenaren ezkerera mantenduz, 50 gradu inguru duen malda igotzen jarraituko dugu. 55 graduko maldara iristen diren bi horma txiki inklinatu igo ondoren, bidearen lau garren irtengunera iritsiko gara. Azken irtengunea, 4 metro ingurukoa, azpitik dirudiena baino bertikalagoa da. Lau metro hauek dira bide osoari zailtasuna ematen diotenak, M2+/TI-. Irtengune hau atzetan utzita Erlabeltzeko puntara erdi-oinez iritsiko gara.

ESKUIK ADARRA

Eskuin kanalaren eskuin adarra bigarren irtengunea dagoen puntuan hasten da, pitzadura zabal batez erdibituta dagoen harkaitz handi batean, hain zuzen ere. Eskuin adarraren bereizgarritasunik handiena harkaitz-plaken artean pioletekin trakzioa egin ahal izateko aukera handiak eskaintzen dituen lur eta belar tartekak izatea da, honegatik, nahiz eta azpitik ez dirudien, eskuin kanala baino errazagoa da.

Igoera honetan bi irtengune motz topatuko ditugu: lehenengoa adarra igotzen hasi eta berehala (M2/TI) eta bigarrena adarraren irteeran, aurrekoa baino zertxobait zailagoa (M2/TI+). Adarra eskalatuta, Larrunamiriko hego-mendealdeko hormak osatzen duen anfiteatroaren eskuinean dagoen ezproiaren eskuinera mantenduz jarraituko dugu. Belar eta harkaitz-plakak tartekatzen diren arren, horma inklinatu honetan ez dugu belar tartekak bata bestearekin lotzeko arazorik izango, malda 50 gradura igotzen bada ere. Ezkerrean dugun ezproiaren pareira iritsitakoan egokiena honen gainetik ezker aldera zeharkatzea da, itzalpean egoten den elur gogoraren bila. Modu honetan, gorago azalduetako eskuin kanalaren irteerarekin bat egingo dugu.

